Vlaams Parlement

963 (2016-2017) – Nr. 1
ingediend op 3 november 2016 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Herman De Croo

van het verslagmoment over de Europese Ministerraden Landbouw en Visserij van juni, juli, september en oktober 2016

verzendcode: LAN

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Jos De Meyer.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Jelle Engelbosch, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Sabine Vermeulen, Peter Wouters;

Jos De Meyer, Bart Dochy, Tinne Rombouts, Johan Verstreken;

Herman De Croo, Francesco Vanderjeugd;

Els Robeyns, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Vera Celis, Matthias Diependaele, Bert Maertens, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Tine van der Vloet;

Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Michel Doomst, Jan Durnez;

Lydia Peeters, Freya Saeys;

Rob Beenders, Kurt De Loor;

Johan Danen.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

INHOUD

I. Toelichting bij de visserijdossiers door Barbara Roegiers 4
1. Raad 28 juni 2016 4
1.1. Vangstmogelijkheden 2017 4
1.2. Aanpassing Verordening Gemeenschappelijke Bepalingen 5
2. Raad 10 oktober 2016 5
2.1. Jaarlijks overleg EU-Noorwegen 6
II. Vragenronde visserijdossiers 6
III. Toelichting bij de landbouwdossiers door Pieter Lietaer 7
1. Marktsituatie en marktmaatregelen 7
1.1. Raad 27 juni 2016 7
1.2. Raad 18 juli 2016 7
1.3. Raad 10 oktober 2016 8
2. Vereenvoudiging vergroening GLB 9
2.1. Raad 18 juli 2016 9
2.2. Raad 10 oktober 2016 9
3. Omnibus 10
4. Versterken positie landbouwer 10
IV. Vragenronde landbouwdossiers 10
Gebruikte afkortingen 13
Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be

Op 12 oktober 2016 organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een verslagmoment over de Europese Ministerraden Landbouw en Visserij van juni, juli, september en oktober 2016, met Pieter Lietaer, attaché Landbouw, en Barbara Roegiers, attaché Visserij, van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU.

I. Toelichting bij de visserijdossiers door Barbara Roegiers

1. Raad 28 juni 2016

Barbara Roegiers vermeldt dat in juni een akkoord werd bereikt over de algemene oriëntatie voor de externe vissersvloten en dat de Europese Commissie uitleg gaf bij het Catania-proces over een versterkte regionale samenwerking in het Middellandse Zeegebied en rond de Zwarte Zee, maar focust verder op de voor Vlaanderen relevante punten.

1.1. Vangstmogelijkheden 2017

Het is een jaarlijkse traditie dat de Commissie in juni of juli een beleidsnota presenteert met de richtlijnen voor de vaststelling van de TAC's. Op basis daarvan formuleert ze dan een voorstel over de vangstmogelijkheden. Dat voorstel zal eind oktober of begin november worden voorgelegd.

Voor de bestanden met een MDO-beoordeling zou de MDO al in 2017 gehaald moeten worden, schetst de spreker. Een meer geleidelijke aanpak zou mogelijk zijn om zware socio-economische gevolgen te voorkomen. Voor de bestanden zonder MDO-beoordeling wordt rekening gehouden met allerhande bestaande gegevens, onder meer de recente evoluties van de bestanden. Voor sommige bestanden is er een vermoeden van stabiliteit. Het gaat dan vooral over de bijvangstsoorten waarover in december 2013 werd afgesproken om een status quo te behouden. Voor de bestanden zonder wetenschappelijk advies zal de voorzorgsbenadering gevolgd worden.

Voor de Belgische visserij is vanaf 1 januari 2016 geleidelijk begonnen met de invoering van de aanlandingsverplichting. Tegen 1 januari 2019 zou die verplichting volledig in voege moeten treden. Vroeger werd gewerkt met aanlandingsquota. De aanlandingsverplichting vergt een geleidelijke omschakeling naar vangstquota. Bij het vaststellen van de vangstquota houdt men dus ook rekening met de vroegere teruggooi.

De beleidsnota van de Commissie geeft ook een kort overzicht van de toestand van de visbestanden, schetst Barbara Roegiers. In de Noordzee is er een positieve evolutie. Het MDO-doel voor kabeljauw werd gehaald in 2016. Het kabeljauwbestand is momenteel weer op het niveau van de jaren 1980. In de westelijke wateren blijven veel soorten op een lager niveau. De komende jaren zullen daar extra inspanningen moeten gebeuren. Er zijn volgens de Commissie wel enkele positieve evoluties, onder meer de ontwikkeling van een beheersplan voor tong in het oostelijke deel van het Kanaal. Voor veel bestanden in de westelijke wateren is er echter nog geen volledig MDO-advies. De Commissaris uitte vooral zijn bezorgdheid over de situatie in de Middellandse Zee en in de Zwarte Zee en wil extra acties ondernemen.

De beleidsnota bevat ook een rapport over de implementatie van de aanlandingsplicht in 2015, het jaar dat de aanlandingsplicht van kracht werd. Deze verplichting was toen al van toepassing op de pelagische visserij, maar daar is de Belgische vloot niet actief in.

Het is nog te vroeg om de socio-economische gevolgen volledig te kunnen evalueren. De aanlandingsverplichting lijkt volgens de Commissie wel geleid te hebben tot een verhoogde werkdruk op de vaartuigen. De inkomsten van de ondermaatse vis, die vroeger teruggegooid werd, zouden niet kostendekkend zijn. De aanlandingsplicht zou wel geleid hebben tot een aantal innovaties in de visserij. Zo verwijst de Commissie naar een Belgisch voorbeeld waarbij aanpassingen aan het net het mogelijk hebben gemaakt om selectiever te vissen.

De economische analyse over de periode 2008-2014 in de beleidsnota van de Commissie toont aan dat de economische winstgevendheid gestegen is, onder meer door de betere toestand van de visbestanden en door de lagere brandstofprijzen. Grootschalige vloten blijken het beter te doen dan de kleinschalige visserij. De term kleinschalige visserij verwijst wel naar de heel kleine vaartuigen, bijvoorbeeld in Griekenland en Portugal, merkt de spreker op. Op de Noordzee heeft men een iets groter vaartuig nodig om veilig te kunnen werken.

België heeft zijn tevredenheid uitgedrukt omdat steeds meer bestanden het MDO-doel halen en over de resultaten in de Noordzee. België heeft ook gewezen op zijn inspanningen in de westelijke wateren: een aanpassing aan het net, maar ook een actieve bijdrage tot een betere gegevensverzameling via een project in de Ierse Zee, een historisch belangrijke visgrond. Een andere opmerking was dat bij de evolutie naar een MDO-doel rekening gehouden moet worden met de gemengde visserij. Voor de bijvangsten is het namelijk moeilijker om het MDO-doel te halen. Bij de transitie naar vangstquota werd opgemerkt dat hierdoor het probleem van de 'choke species', de verstikkingssoorten, niet volledig opgelost wordt. Het probleem is dat de visserij in een bepaald gebied volledig stilgelegd moet worden zodra een quotum uitgeput is. Ook het kabeljauwherstelplan kwam aan bod. Ondertussen is er hierover een akkoord bereikt met het Europees Parlement, geeft Barbara Roegiers mee. Het is de bedoeling om de visserijinspanning af te schaffen. Vanaf 1 januari 2017 zal kabeljauw echter gedeeltelijk onder de aanlandingsverplichting vallen.

1.2. Aanpassing Verordening Gemeenschappelijke Bepalingen

De spreker gaat ook in op het verzoek van de Finse delegatie tot aanpassing van de Verordening Gemeenschappelijke Bepalingen. Het was de bedoeling om te garanderen dat grote particuliere investeringen van meer dan een miljoen euro gefinancierd kunnen worden uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij. Deze aanpassing is nodig om in de Europese Unie meer te kunnen investeren in aquacultuur, zoals gevraagd werd bij de hervorming van het GVB. Momenteel worden veel aquacultuurproducten namelijk ingevoerd van buiten de Europese Unie. Het verzoek van Finland werd ondersteund door zeventien delegaties, waaronder België. Daarbij werden vooral de urgentie en de noodzaak van een retroactieve werking benadrukt. Ondertussen is het punt ook opgenomen in de herziening van het Meerjarig Financieel Kader. Normaal gezien zou dat eind 2017 afgerond zijn.

2. Raad 10 oktober 2016

In oktober werd een politiek akkoord bereikt over de vangstmogelijkheden voor 2017 in de Oostzee. Maar dat is vooral belangrijk voor de lidstaten rond de Oostzee. Ook ICCAT kwam aan bod, maar ook daarbij heeft België geen rechtstreekse belangen.

2.1. Jaarlijks overleg EU-Noorwegen

Voor België was het jaarlijks overleg tussen de EU en Noorwegen wel van belang. De voorstellen voor een standpunt van de EU voor dat overleg bestaan uit drie onderdelen: gedetailleerde beheersregelingen voor de zeven gezamenlijk beheerde visbestanden in de Noordzee en het Skagerrak, mogelijke aanpassingen aan de langetermijnbeheersplannen voor kabeljauw en schol in de Noordzee en de uitwisseling van vangstmogelijkheden tussen de Europese Unie en Noorwegen.

Omwille van allerhande belemmeringen was de Belgische visserij de afgelopen jaren niet actief in de Noorse wateren. Dat had te maken met andere reguleringen en een andere manier van controleren. Maar in de toekomst zou de Belgische visserij graag opnieuw gebruikmaken van de historische vangstrechten in het gebied. Daarom vraagt België dat er met Noorwegen afspraken zouden worden gemaakt over de aanlandingsverplichting voor de gezamenlijk beheerde bestanden. De flexibiliteitsmechanismen die voorzien zijn in de basisverordening moeten ook toegepast kunnen worden. Er moeten ook afspraken worden gemaakt over de omschakeling naar vangstquota.

De visserij-inspanning voor kabeljauw in de Noordzee is geschrapt, dus komt kabeljauw vanaf 1 januari 2017 onder de aanlandingsverplichting. Daarom is het belangrijk om met Noorwegen afspraken te maken zodat kabeljauw geen verstikkingssoort wordt. De schol in de Noordzee zit op een historisch hoog niveau. Het wetenschappelijk advies geldt voor de Noordzee en het Skagerrak, maar er zijn echter twee verschillende TAC's. Er zal dus een akkoord uitgewerkt moeten worden over de verdeling van het bestand tussen de Noordzee en het Skagerrak. Inzake de quotaruil vraagt België dat er geen Noordzeetong zou gebruikt worden en dat er geen vangstmogelijkheden worden gebruikt uit de Noordzee, besluit Barbara Roegiers.

II. Vragenronde visserijdossiers

Sabine Vermeulen weet dat ICES in juli 2016 gezegd heeft dat er in 2017 een volledige stop zou moeten komen van de commerciële visserij op zeebaars. Daarover heeft ze echter niets gehoord in de debriefing. Is dat punt nog aan de orde?

Herman De Croo schetst dat Groot-Brittannië een belangrijk land is voor de visserij. Daarom vraagt hij zich af welke gevolgen de Brexit zal hebben. Wellicht zal de EU met het Verenigd Koninkrijk een apart verdrag afsluiten over de visserij, zoals met Noorwegen. Hij wil weten of er al een taskforce is opgericht om de Brexit voor te bereiden.

Verder wil het lid meer duidelijkheid over de samenstelling van de visserijraden. Hoe zijn de deelstaten daarin vertegenwoordigd?

Barbara Roegiers antwoordt dat er voor zeebaars geen TAC bestaat. Toch is de bescherming van zeebaars een belangrijke prioriteit voor de Commissie. Er worden allerlei andere beheersmaatregelen genomen. Binnen de recreatieve visserij is de beperking verstrengd van drie zeebaarzen naar één zeebaars per visser. Ook voor de commerciële visserij gelden allerlei beperkingen. Dat is voor België minder van toepassing omdat zeebaars nauwelijks voorkomt binnen de commerciële visserij. Er bestaat dan ook geen gerichte zeebaarsvisserij door de Vlaamse vloot. België heeft dan ook steeds de standpunten van de Commissie gevolgd.

Momenteel worden allerhande gegevens verzameld over de impact van de Brexit, schetst de spreker. De Britse vissers willen bijvoorbeeld alle vreemde vaartuigen weg uit de Britse 200-mijlszone. Het is nog niet duidelijk of de Britse overheid op die wens zal ingaan, maar als ze dat doet, zou dat een grote impact hebben op de Belgische visserijvloot. Zowel het Departement internationaal Vlaanderen als de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU hebben een taskforce opgericht om de Brexitbesprekingen nauwgezet op te volgen.

Wat de vertegenwoordiging betreft, verduidelijkt de spreker dat visserij een volledig Vlaamse bevoegdheid is. De Vlaamse minister bevoegd voor Landbouw en Visserij kan dus rechtstreeks onderhandelen met de Europese Commissie.

III. Toelichting bij de landbouwdossiers door Pieter Lietaer

1. Marktsituatie en marktmaatregelen

Het belangrijkste agendapunt de voorbije maanden was de prangende marktsituatie van een aantal sectoren, aldus *Pieter Lietaer*.

1.1. Raad 27 juni 2016

Nederland had zijn voorzitterschap op de Raad van 27 juni graag afgesloten met een nieuw pakket marktmaatregelen, schetst de spreker. Commissaris Phil Hogan heeft dat echter uitgesteld tot de Raad van juli, onder andere omwille van het referendum over de Brexit op 23 juni. De Commissaris wilde zich niet binden aan nieuwe uitgaven voor het landbouwbudget, dat een belangrijke post is binnen het Europese budget. Phil Hogan heeft wel aangekondigd dat hij van plan was om maatregelen te nemen en dat de nadruk daarbij zou liggen op de zuivelsector, die volgens de lidstaten het meest in nood was. Met de varkenssector ging het al beter, gezien de prijsstijgingen sinds het begin van het jaar.

De lidstaten verschilden wel van mening over de aanpak van de zuivelsector. Sommige lidstaten waren voorstander van een verplichte productiereductie, terwijl andere lidstaten pleitten voor een vrijwillige reductie met compensaties. Vooral de Angelsaksische landen wilden dan weer vooral de markt laten spelen. België heeft tijdens zijn interventie gevraagd naar een tijdelijke productiebeperking, met financiële ondersteuning. In maart 2016 was er al een vrijwillige productiebeperking ingesteld, maar zonder financiële ondersteuning. België had ook vragen bij een nieuwe verhoging van het interventieplafond voor mageremelkpoeder. Begin 2016 is er heel wat mageremelkpoeder in interventie opgeslagen. De Commissie heeft tot tweemaal toe het plafond verhoogd om de druk op de zuivelmarkt te verminderen. Vroeg of laat komt de mageremelkpoeder echter uit interventie, en dat heeft dan een drukkend effect op de prijs. Bovendien is er een kost aan verbonden voor de lidstaten. Daarom was en is België geen voorstander van al te veel mageremelkpoeder in interventie.

De Belgische vertegenwoordigers hebben ook gepleit voor een nauwe opvolging van de situatie van groenten en fruit. Ten slotte hebben ze gepleit voor oplossingen op lange termijn. De taskforce voor de landbouwmarkten, een groep van twaalf experten, zal eind 2016 een verslag uitbrengen met een aantal aanbevelingen voor langetermijnoplossingen voor het aanpakken van de problemen op de markt.

1.2. Raad 18 juli 2016

Commissaris Hogan heeft in juli een nieuw pakket maatregelen aangekondigd, geeft de spreker mee. Vooreerst gaat het om een vrijwillige productiebeperking

met financiële ondersteuning, voor een totaalbedrag van 150 miljoen euro en met een maximum van veertien cent per liter en een miljard liter melk. Als de totale hoeveelheid melk hoger zou liggen, zou er een coëfficiënt toegepast worden, waardoor de landbouwers iets minder zouden krijgen dan veertien cent per liter. Deze eerste maatregel wordt op Europees niveau beheerd.

Verder zouden er nationale enveloppes zijn voor de lidstaten, specifiek voor dierlijke sectoren, zoals in september 2015 al is gebeurd. De Commissie heeft wel wat meer voorwaarden opgelegd. Van het totale bedrag van 350 miljoen euro zou België elf miljoen euro krijgen en Vlaanderen iets minder dan zeven. Er zijn zes categorieën van maatregelen die de lidstaten moeten nemen binnen dit kader. Het gaat onder meer over het benadrukken van klimaat- en milieumaatregelen, bijvoorbeeld de extensieve landbouw en het invoeren van kwaliteitssystemen. Het kan ook gaan om een top-up voor de 150 miljoen euro. Ook financiële instrumenten kunnen daaronder vallen. De lidstaten kunnen de maatregelen die ze plannen tot eind november notificeren aan de Commissie.

Een derde maatregel is de mogelijkheid tot aanpassing van de gekoppelde steun in de zuivelsector. Ten vierde voorziet de Commissie, zoals vorig jaar, in verhoogde voorschotten op de directe betalingen vanaf half oktober. Ook de interventie in zuivel wordt verlengd tot 2017. Die interventie is in het najaar nochtans volledig stilgevallen. De Commissaris heeft ook de actualisatie van de interventieprijzen in de groenten- en fruitsector aangekondigd, licht Pieter Lietaer toe.

De lidstaten hadden veel vragen over de details van de maatregelen. De Commissaris heeft hen daarvoor doorverwezen naar de technische meetings die doorgegaan zijn in juli en augustus. Ondertussen is alles omgezet in uitvoerings- en gedelegeerde handelingen, dus in secundaire wetgeving, behalve de laatste maatregelen over groenten en fruit, schetst de spreker.

België heeft, net als de andere lidstaten, naar meer details gevraagd. Het heeft ook meer aandacht gevraagd voor groenten en fruit.

1.3. Raad 10 oktober 2016

De Commissaris heeft toegelicht dat de maatregel voor een reductie van de zuivelproductie succesvol is geweest. 99 percent van het volume is opgenomen. Over heel Europa hebben 52.000 boeren zich aangemeld voor de maatregel. In België gaat het over ongeveer 1800 boeren, voor een totale hoeveelheid van 33 miljoen liter, ongeveer 15 miljoen liter in Vlaanderen en 17 miljoen liter in Wallonië. Dat betekent dat geen herberekening nodig is van het bedrag van veertien cent per liter. Een lager bedrag zou misschien een onvoldoende incentive geweest zijn voor de boeren om de reductie effectief door te voeren. Het nadeel is dat er nog een tweede ronde van aanmeldingen nodig is voor het resterende percent. Het gaat in totaal om elf miljoen liter. Het is de vraag of er daarvoor voldoende interesse zal zijn. Dat zal eind oktober duidelijk worden, aldus Pieter Lietaer.

De Commissaris heeft ook een budget aangekondigd voor de promotie van rundvlees. Er wordt gevreesd dat heel wat melkkoeien zullen worden geslacht om de reductie van de zuivelproductie mogelijk te maken. Dat zou leiden tot een lagere prijs voor rundvlees. Daarom trekt de Commissaris vijftien miljoen euro uit voor de promotie van de export.

De ophoudprijzen voor groenten en fruit zouden worden opgetrokken met dertig tot veertig percent voor gratis verdeling en met twintig percent voor andere bestemmingen.

Phil Hogan had ook aandacht voor de Afrikaanse varkenspest, die een groot probleem vormt in het noordoosten van Polen. Polen vroeg een steunpakket voor de betrokken boeren.

Polen vroeg ook aandacht voor suiker. In september 2017 lopen de quota voor suiker af en Polen vreest dat dit zal leiden tot een gelijkaardige situatie als op de zuivelmarkt, waar er een grote volatiliteit was na het opheffen van de quota. De Commissaris heeft daarop geantwoord dat de beslissing van de Raad en het Europees Parlement, die dateert van 2013, niet in vraag wordt gesteld. Het is wel de bedoeling om de markt goed te monitoren na het aflopen van de quota. Op de Raad van oktober was er vooral vraag naar een nauwgezette opvolging van de situatie.

Er was minder vraag naar marktmaatregelen, na het maatregelenpakket van juli. Frankrijk vroeg wel extra maatregelen voor de rundvleessector. Duitsland vroeg vooral om structurele maatregelen. Het benadrukte dat men de structurele oplossingen niet uit het oog mag verliezen nu de situatie iets beter gaat dankzij de ad-hocmaatregelen.

België heeft in zijn interventie ook aandacht gevraagd voor het opvolgen van de situatie van de rundvleesmarkt, maar besteedde vooral aandacht aan groenten en fruit. De Commissie had voor het nieuwe seizoen, dat ingaat vanaf juli en dat loopt tot juni van het volgende jaar, de Europese interventieplafonds met twee derden verlaagd voor alle lidstaten. België heeft een verhoging van die plafonds gevraagd. Het heeft ook gevraagd naar een gelijkschakeling van de gewone interventie en de interventie na het Ruslandembargo. België wou ook de ophoudprijzen voor groenten en fruit na het Ruslandembargo op het niveau brengen van de gewone interventie. Tot slot werd ook gevraagd naar een stand van zaken van het sanitair embargo van Rusland voor varkens.

2. Vereenvoudiging vergroening GLB

2.1. Raad 18 juli 2016

Na een jaar heeft de Commissie beslist om het vergroeningsbeleid te evalueren, licht Pieter Lietaer toe. Het is nog te vroeg voor een volledige evaluatie, maar de eerste resultaten zijn volgens de Commissie positief. Een groot aantal landbouwgronden is onderworpen aan de vergroening. Er werden vijftien technische voorstellen geformuleerd ter vereenvoudiging van de vergroening (zie bijlage op de dossierpagina van dit stuk op www.vlaamsparlement.be).

2.2. Raad 10 oktober 2016

Op vraag van Polen, gesteund door achttien lidstaten, kwam het onderwerp opnieuw op de agenda. België kon sommige vragen van Polen steunen, maar heeft de nota van Polen niet mee ondersteund, geeft de spreker mee.

De grootste bezorgdheid betrof het feit dat sommige voorstellen van de Commissie niet zozeer een vereenvoudiging zijn van de vergroening als wel een verscherping. Onder druk van de lidstaten heeft de Commissie beslist om de periode voor braakligging te behouden op zes maanden en het voorstel voor een verlenging tot negen maanden in te trekken. De aanhoudperiode voor groenbedekkers en vanggewassen, die aanvankelijk door de Commissie vastgelegd was op tien weken, wordt teruggebracht naar acht weken. Het pesticidenverbod op ecologische aandachtgebieden, zoals voorgesteld door de Commissie, wordt behouden, maar er zal wel een vereenvoudigde controle komen. Dat was een vraag van Polen waar België niet helemaal van overtuigd was.

3. Omnibus

Pieter Lietaer gaat nog in op de Omnibusverordening, die vijftien andere verordeningen aanpast, onder meer de vier basisverordeningen van het GLB. Het gaat voornamelijk over technische wijzigingen die door de Commissie worden voorgesteld als vereenvoudigingen. Het instrument voor inkomensstabilisatie wordt iets aantrekkelijker gemaakt door het sectorspecifiek te maken. Zo kan er wellicht iets meer solidariteit georganiseerd worden. Het gebruik van financiële instrumenten wordt toegankelijker gemaakt. De Commissaris hecht daar veel belang aan. De notie 'actieve landbouwer' die is ingevoerd bij de vorige hervorming van het GLB, wordt flexibeler gemaakt. De Commissie stelt voor dat de lidstaten de notie optioneel zouden kunnen toepassen. De Commissie stelt ook voor dat de kosten voor terugvordering van steun bij onregelmatigheden volledig bij de lidstaten zouden liggen als de terugvordering na een aantal jaar nog niet gebeurd is. Nu worden die kosten gedragen door de Commissie en door de lidstaten, elk voor de helft.

België heeft in zijn tussenkomst gezegd dat de aanpassing van de tool voor inkomensstabilisatie positief is, maar dat er mogelijkheden zijn om het nog aantrekkelijker te maken. België wil de huidige fiftyfiftyregeling voor de kosten van de inning behouden. België vindt het een verkeerd signaal om de notie 'actieve landbouwer' optioneel te maken. Deze notie heeft namelijk de bedoeling om de steun van het GLB te laten terechtkomen bij actieve landbouwers.

4. Versterken positie landbouwer

De informele raad van 13 september ging over het versterken van de positie van de landbouwer in de voedselketen, geeft de spreker mee. Dat is een prioriteit van het Slovaakse voorzitterschap. Slovakije wil voornamelijk werken aan een Europese regelgeving voor het aanpakken van oneerlijke handelspraktijken op dat vlak. Nu wordt dat op het Europese niveau nog op vrijwillige basis geregeld.

De lidstaten blijken verdeeld te zijn over het onderwerp. Sommige lidstaten zijn voorstander van een Europese regelgeving, andere helemaal niet. De Slovaakse voorzitter wil daarover raadsconclusies aannemen tegen het einde van 2016.

België was vooral bezorgd over het gelijke speelveld op Europees niveau. Het heeft zich niet uitgesproken over een verplichte regelgeving of een vrijwillige aanpak.

IV. Vragenronde landbouwdossiers

Sofie Joosen ziet in de opgesomde maatregelen weinig reden tot optimisme. Er is een opeenvolging van tijdelijke maatregelen: tijdelijke opslag, tijdelijke financiële steun en tijdelijke productiebeperkingen. Er is ook geregeld sprake van verdeeldheid tussen de lidstaten. Het lid stelt vast dat het huidige GLB niet in staat is om structurele antwoorden te formuleren. Ze wil weten of er al sprake is van een denkoefening over het nieuwe GLB na 2020 en of dat ook een opdracht is voor de taskforce. Wat zijn de kansen op slagen van deze taskforce? Ten slotte wil de spreker weten of er al overleg gepland is over de gevolgen van de Brexit voor het Europese landbouwbeleid.

Bart Dochy hecht veel belang aan de inspanningen voor de rundvleessector. De beperking van de zuivelproductie zal inderdaad een invloed hebben op de vleesmarkt. Is het bijkomende promotiebudget alleen bestemd voor de promotie van de export buiten de Europese Unie? Het lid meent dat vereenvoudiging van de vergroening een belangrijke oefening is.

Herman De Croo sluit zich aan bij de vraag over de verwachte gevolgen van de Brexit.

Het lid beseft dat het landbouwbeleid gedurende decennia het hart was van het Europese beleid en dat het al die tijd een groot deel van de toelagen heeft opgeslorpt. De sector is ook sterk gereguleerd. Als de vrije markt te nadelig is, probeert men die in te perken. Daarom zou hij graag een overzicht krijgen van de producten en de sectoren die echt vrij zijn.

Na de zware regen van de voorbije zomer is heel Vlaanderen tot rampgebied uitgeroepen. Er is voorzien in een betoelagingssysteem. Het lid vraagt zich af of er in dat verband een Europese meldingsplicht bestaat.

Herman De Croo vraagt welke gevolgen de nieuwe pesticidenregeling voor ecologische aandachtsgebieden heeft voor Vlaanderen. Hij denkt bovendien dat een totaalverbod op termijn niet houdbaar zal zijn.

Europa zal zijn neiging om te interveniëren in de landbouwmarkt moeten beperken, meent de spreker. De verdragen die de EU gaat afsluiten met Canada, en naar hij hoopt ook met de Verenigde Staten, zullen immers leiden tot een liberalisering van de markten.

Bart Caron begrijpt dat Phil Hogan het pesticidenverbod voor ecologische aandachtsgebieden wil behouden, maar enige flexibiliteit wil hanteren in de controle. Welke houding heeft België, en meer specifiek Vlaanderen, aangenomen op dat punt?

Jos De Meyer heeft begrepen dat er een bijkomend bedrag van vijftien miljoen euro wordt uitgetrokken voor de promotie van rundvlees. Wanneer komen deze middelen vrij en hoe kunnen ze gebruikt worden? Het lid verwijst naar de toelichting dat Slovakije voorstander is van het versterken van de landbouwer in de keten. Welke landen zijn daar nog voor?

Pieter Lietaer antwoordt dat de denkoefening over het GLB na 2020 zowel op Vlaams als op Europees niveau wordt opgestart. Op Europees niveau moet de Commissie een voorstel formuleren. Naar verwachting zal de Commissie medio 2017 daarover communiceren. Die communicatie zal waarschijnlijk de grote principes bevatten van het GLB na 2020. In 2018 komen er dan wellicht concrete voorstellen. Vlaanderen is ook bezig met het uitwerken van een eigen standpunt. In het voorjaar werden de stakeholders gecontacteerd met de vraag om hun bijdragen in te sturen tegen het einde van oktober 2016. Dan gaat het departement daarmee aan de slag. Deze denkoefening wordt tegen het einde van het jaar afgerond en voorgelegd aan de minister.

De taskforce zal tegen het einde van het jaar zijn aanbevelingen formuleren voor een verbetering van de marktsituatie op langere termijn. De Commissaris zal zeker de nodige aandacht besteden aan die aanbevelingen vermits hij de taskforce zelf heeft samengesteld en er al het hele jaar naar verwijst.

In België zijn er op de diverse niveaus taskforces opgericht om de mogelijke gevolgen van de Brexit in kaart te brengen. Ook voor de landbouw zal de Brexit gevolgen hebben. Het VK is een nettobetaler binnen het Europese budget, ook voor het GLB. Het VK draagt veertien miljard euro bij aan het GLB en haalt er zeven miljard euro uit. Na de rebate van Thatcher is dat nog vier miljard euro. De lidstaten zullen dus moeten zoeken naar vier miljard euro om het budget in evenwicht te brengen na de Brexit. De Brexit zal ook gevolgen hebben voor de Vlaamse landbouw die heel wat uitvoert naar het VK, zowel verse als verwerkte producten.

Over het extra budget voor de promotie van rundvlees kan Pieter Lietaer niet veel zeggen. De Commissaris heeft het budget aangekondigd, maar de verdere modaliteiten zullen eerstdaags duidelijk moeten worden.

Pieter Lietaer zegt dat rampen geen Europese materie zijn en er dus geen meldingsplicht is, maar dat wel de regels inzake staatssteun gerespecteerd moeten worden.

De ecologische aandachtsgebieden zijn in het leven geroepen in het GLB van 2013. Het betekent concreet dat landbouwers vijf percent van hun akkerland moeten inrichten als ecologische aandachtsgebieden. Daar kunnen ze dan een aantal landbouwpraktijken op toepassen. Nu stelt de Commissaris voor om op die gebieden niet langer pesticiden te gebruiken. De verschillende gewesten in België waren verdeeld over het voorstel van de Commissaris. Wallonië was voor het verbod, Vlaanderen niet. De vrees bestaat dat de landbouwers dan minder geneigd zullen zijn om eiwitrijke gewassen aan te planten. Daardoor zou België in grotere mate afhankelijk blijven van derde landen voor de eiwitvoorziening.

Tot slot geeft Pieter Lietaer mee dat volgende lidstaten voorstander waren van de versterking van de positie van de landbouwer in de keten: Litouwen, Ierland, Cyprus, Hongarije, Tsjechië, Oostenrijk en Bulgarije sloten zich aan bij de voorzitter (Slovakije).

Jos DE MEYER,
voorzitter

Herman DE CROO,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
GLB	gemeenschappelijk landbouwbeleid
GVB	gemeenschappelijk visserijbeleid
ICCAT	International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas
ICES	International Council for the Exploration of the Sea
MDO	maximaal duurzame opbrengst
TAC	total allowable catch
VK	Verenigd Koninkrijk